

27. maj - 3. junij
TEDEN ZBIIRANJA ODPADKOV

Zbiranje odpadkov naj postane stalna oblika varčevanja

V zadnjem času je v svetu splošno pomanjkanje raznih surovin. Tudi pri nas je to pomanjkanje zelo občutno, zlasti še zaradi naglega razvoja naše industrije v povojnih letih.

Velike industrijske razvitejše države izkoriščajo vsestransko razne odpadke za predelavo v industriji ter stem izdatno nadomeščajo pomanjkanje osnovnih surovin, hkrati pa prištedijo državi ogromne vsote denarja. Tako so na primer v Ameriki pridobili iz odpadkov nad 60% bakra in 50% svinca. Mnoge države pa tudi odpadke izvažajo. Tako je tudi naša država vrsto odpadkov, ki jih še ne moremo predelati doma, začela izvažati in smo lani samo za medenine odpadke dobili več milijonov deviznih dinarjev.

Tudi pri nas smo začeli po vojni zbirati in izkoriščati različne odpadke, vendar je to šele začetek tistega izkoriščanja, ki ga poznamo v modernih industrijskih državah.

Pri nas že sama beseda odpadki marsikoga odbija, čeprav gre tu za surovine, ki so važne za dvig našega gospodarstva. Tudi podjetje »Odpad«, ki se bavi z zbiranjem in sortiranjem odpadkov, mnogi smatrajo kot nekaj manjvrednega, ker se še ne zavedajo velikega pomena odpadkov v naši industriji. Tako so na primer kosti glavne surovine za industrijo klenja. Volnene krpe in odpadki, ki leže skoraj v vsaki hiši neuporabni, so dragocena surovina za tekstilno industrijo. Za tona uvožene volne plačamo 300.000 deviznih dinarjev, iz odpadkov pridobljena volna pa nas stane le 90.000 dinarjev. Podobne račune bi lahko napravili tudi z drugimi odpadki.

Vse, kar je še v eno ali drugo šviro uporabljivo, bomo torej shranili, ne pa zavržli. Tudi odpadki so surovine in sicer cenene, pa naj si bo to papir, cunj, kosti, steklo, staro železo, jeklo, baker, svinec itd. Tako bo napravil vsak učenec gospodar v svojem majhnem gospodarstvu, tako delajo danes po vsem svetu velika gospodarska podjetja.

Zaradi nepoznavanja gospodarskega pomena odpadkov, pomanjkljive organizacije in seveda tudi premiznih odkupnih cen doslej nismo imeli zbiranja pomembnejših uspehov. Z boljšo organizacijo in s cenami, ki so se letos zvišale od 50 do 100%, bo gotovo dosežen večji uspeh. Odkupne cene zavijajo od kakovosti oddanih odpadkov in znašajo za kilogram starega železa od 2,10 din navzgor, za tekstilne odpadke od 6 do 34 din, za papir od 3,70 din navzgor, za bele črepinje stekla 3,50 din, za barvaste črepinje 2,80 din, za kosti 2,40 din, za kovine pa od 4,20 do 21 din itd.

Pri nas bo letos teden množičnega zbiranja odpadkov od 27. maja do 3. junija, ki ga je organiziral Zvezi odbor Ljudske fronte Jugoslavije. V Sloveniji to akcijo vodi Republiški štab za zbiranje odpadkov pri IOOF, pri mestnih in okrajnih odborih IOOF je pa osnovan za to poseben štab. V njem so zastopane vse množične organizacije, sindikalne, mladinske in pionirske ter podjetje »Odpad«.

Ako bomo za zbiranje odpadkov vzbudili zanimanje vseh množic in jih prepričali, da je zbiranje odpadkov važna oblika varčevanja s surovinami, potem bo uspeh zagotovljen, ne samo v tednu zbiranja, temveč bo postal stalna oblika varčevanja v podjetjih, uradih, menzah in zasebnih gospodinjstvih. Zlasti sindikalne organizacije bodo mnogo koristile, če bodo članstvu tolmačile važnost zbiranja odpadkov in če se bodo temeljito lotile zbiranja v svojem podjetju ali ustanovi. Pri pregledu dvorišč, garaž, kleti in drugih prostorov se bodo naši gotovo številni odpadki, ki podjetja niso potrebni. Tudi zastarele obroke in tiskovine ter pisarniške arhive ne smemo pozabiti. Vse to so viri odpadkov, ki leže neizkoriščeni, marsikje celo v napoti.

Tudi v naših okrajih naj postane akcija zbiranja odpadkov množična. Delajmo vsi na tem važnem področju našega gospodarstva, vsak po svojih močeh — in uspeh ne bo izostal.

Tudi v gozdovih tekmujejo v čast rojstnega dne maršala Tita

Lesno poverjenišvo okraja Celje-okolica je na čast rojstnega dne maršala Tita napovedalo tekmovalno lesnim odsekom v okrajih Šoštanj, Poljčane in Trbovlje. Celoten Savinjski gozdni bazen pa poleg tega še tekmuje z gozdnim bazenom v okolici Slovenjgradca, Maribora in Novega mesta. Tekmovalno je pričelo 20. maja in bo končano 30. junija. Tekmujejo v tem, kateri okraj in bazen bo dosegel najvišji odstotek pri poseku, spravi in odvozu.

Savinjski vestnik

CELJE, 26. maja 1951

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE MESTA CELJA, OKRAJEV CELJA-OKOLICE IN ŠOŠTANJA

OB TITOVEM ROJSTNEM DNEVU

Rojstni dan našega Maršala pomeni vsako leto za naše narode prav poseben praznik: spominjamo se moža, ki je dvignil pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije jugoslovansko ljudstvo v revolucijo, ga vodil od zmage do zmage, ustvaril močno in zmogovito armado, uničil z ljudstvom domače izkoriščevalce in tuje krvose se ter zobliloval državo, ki jo ponosno imenujemo Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo. Tri velika dejstva lahko poudarimo v zvezi s Titovim pojavom v naši težki zgodovini: prvič ustanovitve nove Jugoslavije, nove v pomenu besede, saj je nova i po političnem življenju njenih narodov i po družbenem čustvovanju in hotenju njenega ljudstva: zgraditi si socialistični družbeni red; drugič dejanska graditev domovine, ki smo jo našli leta 1945 v največjih težavah, oropano, uničeno, izmzgano, pa jo je nova stvarnost dvignila na noge in ji s petletnim planom pokazala socialistično perspektivo in cilje, za katere so se v junaški NOB borili ramo ob ramo vsi naši narodi; tretjič pa je treba poudariti neupogljivost našega vodstva ob nesocialističnem napadu »socialistične« Sovjetske zveze in njenih satelitov na neodvisnost naše države. Državo ljudstvu, ne Sovjetski zvezi niti komu drugemu! To je bilo in je geslo naših voditeljev. Cvetoče tovarne, na novo odpirajoči se rudniki, sploš čedalje lepše razvijajoče se gospodarstvo, industrija, obrt, poljedelstvo itd. — vse naj pride v upravo tistih, ki so pravi in resnični proizvajalci, v roke delovnega ljudstva. S tem, da so se naši delovni ljudje otresli enih izkoriščevalcev, si niso najmanj želeli drugih, pa naj si so se jim ponujali v obliki modrih in nezmotljivih birokratov iz Moskve.

Možato zadržanje vseh, ki v teh zgodovinskih časih krmarijo našo ladj, močni živci, ki kažejo železno voljo, se v nobenem primeru niti za las ne umaknejo pred čedalje močnejšimi histričnimi izlivi naših doverljajšjih »prigajalcev«, to so odlike našega državnega vodstva in naše Partije, ki

jo simbolično veže osebnost našega velikega Maršala. Pred leti, ob izidu neslavne »resolucije«, se je zdelo, da mala in med vojno od tolikih okupatorjev razrušena Jugoslavija ne bo

mogla zdržati pritiska novih sovražnikov, ki jih je postavila na naše meje Sovjetska zveza. Toda — zdržali smo, še več: zmagali smo! Tudi v tem primeru smo zmagali! Pred očmi vsega

Dvig proizvodnje in posredovanje na trgu to so glavne naloge zadrug v celjski okolici

V soboto dopoldan je v Celju zasedal zadrugi svet. Dvorana, kjer se je zasedanje vršilo, je bila polna delegatov iz vseh kmetijskih delovnih zadrug in ekonomij s področja mesta Celja, in okraja Celje-okolica. Poleg zastopnikov Okrajnega komiteja KPS in Ljudskega odbora Celje-okolica, je bil na zborovanju navzoč tudi direktor Republiškega zadrugnega sklada Jože Ingolič. Zasedanja se je udeležil tudi zastopnik iz šoštanjskega okraja.

Najprej je dobil besedo sekretar Okrajnega komiteja KPS Andrej Petelin. V svojem poročilu je orisal naš gospodarski razvoj od osvoboditve do danes in naglasil pomen starega gospodarskega sistema, nato pa je objasn timeri ukrepe za prehod k novemu sistemu, v katerem se sprošča zakon vrednosti, odpravljajo obvezni odkupi, spreminja planiranje, sprošča trgovina in iniciativa vsakega predelovalca. Vse to je povezal z vlogo in načinom dela v kmetijskih delovnih zadrugah, katere bodo morale doprinesiti svoj delež z dvigom proizvodnje in posredovanjem na trgu.

Iz poročila upravnega odbora, je bilo razvidno, da bo treba še urediti obhane, ker so prevelike, uvajati bo treba bolj globoko oranje in vztrajati, da se proizvodni plani dosežejo. Pokazala se je potreba tudi po skupnih skladiščih, katera bo treba čimprej zgraditi. Brigadni sistem dela in norme niso po vseh zadrugah izvajali. V večjih zadrugah so deloma delali po teh principih, medtem ko so v manjših delali skupinsko, ne pa tudi po normah. Zadruge, ki se bavijo s hmeljem, so sprejele 90.000 kg. moke in 70.000 kg krepke krme za živino.

Nato je direktor Okrajnega zadrugnega sklada Slavko Verdel poročal o delu sklada. Podal je obširno sliko o stanju in o razporeditvi traktorjev in ostalih strojev po zadrugah in pri brigadi zadrugnega sklada. Zadruge razpolagajo s 15 traktorji in je bila zaradi tega setev prej izvršena kot pri ostalih kmetovalcih. Govoril je o investicijskih delih in novogradnjah po zadrugah ter o kreditih, ki bodo še potrebni zadrugam za gradnjo in dograditev raznih gospodarskih poslopij in zadrugnih do

mov. Zadruge so preko svojih prodajal prodale lansko leto za 2.236.000 din poljskih pridelkov in povrtine, po do 25% nižjih cenah od povprečnih cenih prejšnjih let. Najvišji storilni dan so dosegli zadrugi v Zalcu, kjer je znašal 109 din v denarju in 92 bonov. Zadrugi v Planini pa so dosegli najnižji storilni dan, komaj 20 din v gotovini in 21 bonov. Slaba stran zadrugnikov je bila, da so kupovali od zadruge proste presežke po nizkih enotnih cenah ter jih nato prodajali po znatno višjih cenah na trgu. Najbolj živo imajo zadrugi v Marofu in Zalcu. Zadruga v Dramljah, ki je veljala še lansko leto za eno najslabših v okraju, že dosega letos lepe uspehe. Med njimi je najpomembnejši ta, da so uredili vzoren plantažni nasad 550 nizkodelbnih jablan na površini 3,50 ha. Zadrugi so postavljali razna vprašanja iz njihovega vsakdanjega dela. Delegat iz Prekoke je povedal, da »Hmezd«, ni razdeljeval hmeljev pravilno. Delegat iz Trnave, ki je član zadrugne ekonomije je prikazal stanje njihove ekonomije in poudaril, da upravni odbor splošne kmetijske zadruge gleda z nerazumevanjem na ekonomijo in jo zavira pri njenem razvoju. Da se bodo odnos med ekonomijami in splošnimi zadrugami uredili, bo sklad poslal tja instruktorje.

Razpravljali so še o mnogih stvareh kot n. pr. o izboljšavi travnikov, o nemarnem in slabem oranju nekaterih traktoristov, ki se jim gre le, da dosežejo normo, o ocenitvi gozdov, o ustanovitvi osrednjega socialnega fonda v okrajnem ali republiškem merilu, o škodi, ki jo kmetijstvu povzročajo strupeni plini iz tovarn v bližini okolič Celja itd. Grajali so poslovanje podjetja »Kmetijska oskrba«, za nekatere nepravilnosti, ki so jih delegati navedli. Zastopnik iz Šoštanja je povedal, da je v njihovi zadrugi glavni pridelek krompir ter da so oddali 6—7 vagonov semenskega krompirja po 2,60 din. Kmetijska oskrba ga je pa prodajala po 18 din. Poudaril je, da bi morale zadruge kot proizvajalci sprejeti razliko v ceni v obliki regresa. Njegovemu mnenju so se pridružili tudi ostali in pričakujejo, da bo to

vprašanje ugodno rešeno. O predlogu naj bi zadruge v Savinjski dolini pomagale z boni zadrugam na Kozjanskem do jeseni na podlagi posojila, katerega bi jim v jeseni kozjanske zadruge vrstile, bo razpravljali na prvi seji upravnega odbora zadrugnega sklada. K besedi se je oglasil tudi Jože Ingolič, ki je najprej podčrtal razvoj in naloge zadrug v novem gospodarskem sistemu, kakor tudi naloge zadrugnega sveta, nato je pa odgovoril na nekatera vprašanja, ki so jih v diskusiji zadrugi načeli.

Ceprav so razpravljali o mnogočem, vendar o glavni nalogi zadrug v novem sistemu je bilo le malo govora. Veliko več bi morali zadrugi razpravljati o delu in življenju v zadrugah, da bi dosegli čimvečjo proizvodnjo in tako uspešno posredovali na trgu. O teh stvareh bi morali izmenjati izkušnje. Po šestih mesecih se je zadrugi svet sestel komaj drugi in koristno bi bilo, da bi se sestajal bolj pogosto. Zadruga demokracija se mora bolj uveljavljati. Upravni odbor bi moral delati po navetih zadrugnega sveta, zato se morajo njegovi člani zavedati, da so oni najvišji zadrugi organ v okraju. Ker se upravni odbori zadrug še vedno bavijo s posli trgovine, ostale naloge pa zanemarijajo, je priporočljivo, da se ustanovi pri skladu trgovsko podjetje, ki bi s pridelki uspešno posredovalo na trgu, poleg tega pa bi nabavljalo potreben material in gnojila za zadruge. Dosedanji sistem brigadirjev je tudi zastarel, ker je igral vlogo priganjača. V zadruzi naj se organizira delo po skupinah, ki sklenejo z zadrugo pogodbo, koliko bodo zadrugi pridelale. Na ta način skupine teže, da dosežejo čimvečji hektarski donos s čimnižjimi proizvodnimi stroški, ker gre to v njihovo korist.

V medzadrugnem tekmovalju v prvem tromesečju se je najbolj izkazala zadruga v Dramljah, ki je prejela od Okr. odb. Fronte prehodno zastavo in pismeno priznanje. V skupinskem tekmovalju med zadrugami so bile najboljše zadruge v Arji vasi, Grižah, Prekopi, Veliki Pirešici, Marofu, Dobrni, med ekonomijami pa ekonomija v Blagovni, ki so za dosežene uspehe prejela pismena priznanja.

LETO IV., ŠTEV. 21 — CENA 5 DIN

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Maslo. Naslov uredništva: Celje, Titov trg 1. Telefon 7. Tiska Celjska tiskarna v Celju. Poština plačana v gotovini. Četrtletna naročnina 54, polletna 108, celoletna 216 din. Savinjski vestnik izhaja vsako soboto.

sveta, vseh svobodoljubnih narodov (tudi narodov od SZ okupiranih »satelitem«) smo danes — dasi kot država majhni — veliki, močni, lepi, ker se nismo ustrašili krivice, ker smo junaško odbili poskušani udarec v obraz in ker smo vnovič pokazali, da smo junaško ljudstvo; kajti nobena lastnost niti posameznika, niti ljudstva ni grša, kot strahopetost. Junaško ljudstvo — junaško državno in partijsko vodstvo! In na čelu tega vodstva ne samo naš največji junak, temveč tudi naš učitelj, ki nam je v največjih okoliščinah znal pokazati pravo pot: naš maršal Tito!

Ob rojstnem dnevu mu želimo prav iz srca, da bi še dolgo vrsto let zdrav vodil naše junaško ljudstvo še lepšim časom naproti!

Sprejem Titove štafete v Celju

V terek okoli enajste ure dopoldan je v Celje prispela glavna štafeta, ki je ponesla pozdrave in čestitke našemu ljubljenu maršalu Titu, za njegov 59. rojstni dan. Sprejem štafete v Celju se je spremenil v pravcato močno manifestacijo. Nositelje štafete je v Celju pred Mestnim ljudskim odborom pričakala večstotna množica.

Glavno štafeto palico so celjski fizikturniki sprejeli od mariborskih v Stranica pri Slov. Konjicah ob 9.36 uri. Štafeto palico je v Celju predal državni reprezentant Zagor svojemu fizikturnemu sovrstniku Hancu. Leto jo je obdan od množic in ob močnem ploskanju ponesel dalje proti Zidanemu mostu, kjer so jo predali fizikturnikom iz Trbovelj. Pozdravni govor pred zbranimi množicami in štafetniki je imel tov. Skomina.

Medtem, ko so Celjani pričakovali glavno štafeto, so v Celje prihajale štafete iz okraja. Preko osemdeset štafetnih palic, pozdravnih pismen in resolucij so prinesle štafete iz posameznih krajev okraja in vseh podjetij. V vseh resolucijah je bil podan enodušen izraz delovnih ljudi iz Celja in okolice, da žele našemu ljubemu Voditelju zvesto stati ob strani in mu slediti pod njegovim inodrim vodstvom.

Pred tednom matere in otroka

Vsak narod, ki misli na svojo bodočnost, globoko spoštuje matere. Vsi pisatelji svetovnega slovesa so najlepše stvari napisali o materi. Nešteto krat zasledimo v zgodovini, da so ljudje, ki so obračali človeško usodo omahnil pod težavami in zbežali, boječ se žrtve, toda le matere so pripravljene kljub žrtvam neomajeno vršiti svoje veliko poslanstvo. Pošten mož in hvaležen otrok izkazuje ženi svojo ljubezen vsak dan, vsi skupaj pa se v tednu matere in otroka spominimo in počastimo matere vsega naroda.

V naši domovini velika narodna družina posveča prazniku matere še posebno pozornost. Vsa naša skupnost se za ta teden temeljito pripravlja. Skrb za zdravstveno, duševno in gnotno stanje mater naša oblast te dni še bolj pospešuje. Dolžnost zahvale, katere je celoten narod materam za svoje življenje dolžan, se naša skupnost dobro zaveda. Posebna dolžnost skupnosti je, da se dostojno spomni žrtve, ki so jih matere same in s krvjo svojih otrok darovale na oltar svobode.

Pozorni soprogi skrivaj pripravljajo svojim ženam darila, otroci sklepajo, kako bodo s skromnimi šopki poljskih rož ganili matere, toda kaj jim pripravlja naša skupnost, o tem naj povedo naslednji stavki:

V Celju

Pripravljalni odbor, ki so ga v ta namen sestavili, že pridno pripravlja vse potrebno za uspešno izvedbo tedna. Tereni so si medsebojno napovedali tekmovalje. Zene same tekmujejo, kje se bodo aktivneje vključile v zdravstvene aktivne in prisostvovale večjim predavanjem. Organizirali bodo več otroških sejmov, kulturnih prireditvev in otroških izletov. Otroci z Jožefovega hriba bodo šli na izlet v Svetino, kjer bo za njih prirejena kulturna prireditev. Zene terenskega odbora v Sp. Hudinji bodo obiskale in obdarile bosanske sirote v Dobrni.

Brez dvoma to poročilo še ni popolno, ker so priprave šele v začetku.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zakaj se kuncí slabo plode

Vsak kuncerejec si želi spomladi čim obilnejšega zaroda. Toda mnogokrat imajo rejci pri tem mnogo nevolje, samice se nočejo obrežiti, dasi so bile večkrat pri samcu, ali pa samca sploh nočejo sprejeti. Vzrokov za to je več. Ako samica noče sprejeti samca, je lahko vzrok v tem, ker jo nismo pri-pustili o pravem času, to je, ko se je gonila. Znaki gonjenja so pri samici včasih takó slabi, da jih niti ne opa-zimo. Ker samice v času gonjenja ni-smo pripustili, je ostala neoplojena. Zato se priporoča samico pridružiti samcu večkrat, da se tako sigurneje ujame čas gonjenja.

Drugi vzrok, da samica ne mara samca, je v samici sami, ker njene spolne žleze — jajčniki — ne delujejo v polni meri. Pomanjkljivo delovanje spolnih žlez povzroča včasih nerazvi-tost jajčnikov; včasih je tudi vzrok, da se samica ne goni, nepravilna eno-stavna hrana. Hrana mora vsebovati dovolj rudninskih snovi, predvsem fos-forja in beljakovin. Priporočljivo je dajati zajkljam, ki se nočejo obrežiti, olupke sira, kuhano jajce, sesekano in pomešano med hrano, surov ali kuhan fižol, malo popra ali paprike, seveda vse v zelo majhni količini. So pa na razpolago tudi posebna zdravila, ki se dajo živalim v obliki injekcij zaradi

poživitve delovanja spolnih organov.

Če se samica ne obreži, kljub temu, da sprejme samca, je treba iskati vzrok v nepravilnosti spolnih organov in si-cer od jajčnikov preko maternice in nožnice do sramice. Na jajčnikih se večkrat naredi mehurji, imenovani ciste, ki povzročajo stalno gnojenje, preprečujejo pa izločanje spolnih sta-nic, ki so potrebne za oploditev. V ma-ternici se večkrat vrši ta gnojni pro-ces zaradi zaostale posteljice ali od-mrlih mladičev. V nožnici in sramnici pa ovirajo oploditev razne bolezenske spremembe, n. pr. sifilistični tvorci.

Niso pa samo obolenja in nepravil-nosti spolnih organov vzroki jalovosti, temveč tudi razna bolezenska stanja celotnega organizma kunccev, kot n. pr. kokcidioza kunccev, kužni nahod, tu-berkuloza, kozavost, metljavost, ikravost ter prisotnost raznih drugih za-jedavcev na katerem koli delu telesa. Ustvarjanje novega življenja je naj-težja naloga telesa, ki potrebuje za to sodelovanje celotnega organizma v najvišji meri. Problem jalovosti vseh naših domačih živali postaja vedno bolj pereč in še vedno ni popolnoma rešen, čeprav mu je bilo in mu je posvečeno ogromno truda in prizade-vanja.

ŠE NEKAJ IZ ŠOSTANJSKEGA OKRAJA

BOJ ZOPER TUBERKOLOZO V ŠO-STANJSKEM OKRAJU DOBRO NAPREDUJE

Ze deset dni obiskuje zdravstvena ekipa iz Gornjika šostanjski okraj. V dvanajstih krajevnih odborih so pre-gledali 95% prebivalstva od 14. leta navzgor. Najboljši uspehi pregleda so bili v Saleku, Ljubiti, Smartnem ob Paki in Nazariju. Slabše potekajo pre-gledi v Smartnem ob Dreči, posebno slabo pa v Velenju, kjer so morali za-radi malomarnosti predsednika kra-jevnega odbora preložiti pregled za dva dni. Kraje, kjer je bila udeležba pri pregledih nezadovoljiva, bo zdrav-stveno osebje z rentgensko aparaturo znova obiskalo.

PREDVOJAŠKI CENTRI V ŠOSTANJ-SKEM OKRAJU TEKMUJEJO V ČAST TITOVEGA ROJSTNEGA DNE

Sedem delavskih in 14 kmečkih pred-vojaških centrov vneto tekmuje v čast 59. Maršalovega rojstnega dne. Tekmo-vanje je sprožili najboljši kmečki cen-ter v Novi Stitici, ki je že trikrat prej-el okrajno prehodno zastavo. Mla-dinci tega centra so si uredili ličen vojni kabinet in mnogo drugih stvari. Ta center je lahko za vzor vsem osta-lim.

Med delavskimi predvojaškimi cen-tri je najboljši v Tovarni usnja, za njim pa ne zaostaja center Gradisa. Tu je delo mladincev tesno povezano z upravo podjetja in uživa podporo ljudskega odbora. Pravo nasprotje pa nudi center v Velenjskem rudniku in pri gradbenem podjetju v Smart-nem ob Paki. Tudi drugi ljudski od-bori in vodstva podjetij v okraju bodo morali nuditi predvojaški vzgoji več pozornosti.

VELIKA ŽRTEV

Meta Obljubovič sreča prijateljico, ki z lopato na rami hiti nad ruševine. Prijateljica jo ustavi vprašaje:

— Meta, kaj ti ne bo šla nikoli na prostovoljno delo. Ko smo se na sestanku obvezali, si vendar najbolj ploskala?

Meta se užaljeno obregne:
— Kaj ni to dovolj velika žrtev, da sem najbolj ploskala za stvar, ki je itak nisem mislila izvršiti?

ZADNJA SKUPINA NEMŠKIH VOJAKOV JE KAPITULIRALA ŠELE LETA 1950 NA GRÖNLANDIJI

Leta 1944 so tri nemške podmornice peljale na Medvedje otoke in Grön-landijo skupino radiotelegrafistov. Eno-ta poročnika Schalerja je ostala na Medvedjih otokih, medtem ko so vo-jaki pod vodstvom narednika Kulika odšli na Grönlandijo. Tam se je začelo njihovo komaj znosno življenje. Posadka si je pustila rasti brade, lo-vila ribe in polarske pse a vojno v domovini so skoraj pozabili. Za kon-čano vojno v Evropi so Kulikovi ljud-je seveda zvedeli, vendar so hoteli z vrnitvijo še nekaj časa odlašati. Med tem so se sprijaznili z Eskimi, katerim so pomagali graditi naselje. V letu 1949 so s svojo radio postajo prišli v stik z nekim radioamaterjem iz Esse-na. Od takrat so skozí ozračje vno-mer potovali morjejevi znaki med Nemčijo in Grönlandijo. Vojaki so kmalu zvedeli o stanju v Nemčiji. Štirje samski vojaki so se med tem močno zblizali z eskimskimi dekleti. Istočasno so poiskali zvezo še drugi

amaterji v Nemčiji z edino oboroženo posadko minulega Rajha.

V avgustu preteklo leto se je v ti-stih vodah nahajala ruska flotila tor-pedovk. Radiotelegrafist na eni izmed teh torpednih čolnov in ujel pozivni znak nekdanjega UKW. Obvestil je poveljnika in čolni so se ustavili. Na-peto so Rusi poslušali pogovor med amaterji iz Nemčije in zadnjo nemško oboroženo posadko na Grönlandiji. Komandant sovjetskih ladij je pokli-cal Moskvo in dobil povelje naj voja-ke vzame na palubo. Tako je nekega jutra pred očmi »Grönlandcev« pri-plulo k naselju nekaj sivih vojnih la-dij. Nemci so se umaknili v notra-njost k svoji postaji, toda Rusi so bili dosledni. Sto petdeset ruskih mornar-jev se je približevalo nemški posadki in zajelo zadnje oborožence nemške armade iz druge svetovne vojne. Ujet-niki so na ruskih ladjah prišli v Stet-tin, kjer so jih spustili na kopno. Ta-ko je bila vojna za njih v resnici pri kraju.

KULTURNI PREGLED „Savinjskega vestnika“

Celjski godalni orkester na turneji v coni B

V soboto, dne 12. t. m. ob 6. uri zju-traj so se naši godbenški oddelki proti jugu. Vožnja je bila zelo pri-jetna, saj so imeli na razpolago kar cel vagon. Ob kramljanju, smehu, ša-hiranju je čas hitro potekal. Točno opoldne so izstopili v Divači, kjer jih je čakal zanje pripravljen avtobus. Mo-tor je zadržal in šlo je navzdol proti Sežani. Na nekem ovinku so zagledali Trst. Hrepenče so se vsi ozirali po našem največjem pristanišču. Po kra-jšem prestanku so nadaljevali pot proti meji. Meja! Carinski pregled so kmalu opravili. Nekačo ob treh popoldne je dospela »karavana« v Koper. Tam je že posijalo sonce, ki jim je ostalo zve-sto ves čas njihovega bivanja ob morju. Po kosilu so imeli vajo v lepem, pre-cej akustičnem gledališču, ki ima okrog 600 sedežev. Gledališče je reno-virala in na novo opremila naša ljud-ska oblast. Po končani vaji so Celjani radovedno ogledovali stare, ozke ulice in druge znamenitosti tega starega me-sta. Večerni koncert je končal okrog pol dvanajste ure, na kar so se koncer-tanti odpeljali v Piran, kjer so pre-nočevali. V tem ličnem mestecu se je

rodil in nekaj časa živel znameniti go-slač G. Tartini (1692 — 1707). Lep spo-menik tega zelo pomembnega umet-nika v naravni velikosti krasi glavni trg v Piranu. Naslednje jutro (v ne-deljo) so se vrnili v Koper, kjer so na-stopili v radijski postaji. »Do kosila voljno!«, se je glasilo povelje. Popoldne jih je avtobus odpeljal v Smarje, ki leži na hribu v bližini Kopra. Krasna vožnja! Smarje je precej velika, zelo zavedna in napredna naselbina z ve-likim zadržnim domom. Domačini, ki so napolnili dvorano, so z zanimanjem sledili izvajanju orkestra. Tov. inž. B. Pestotnik je poslušalcem tolmačil skladbe, tako so jih lažje dojemali. Po koncertu so se domačini zahvalili za lepote, ki jim jih je posredoval orke-ster in goste povabili na kozarec od-ličnega domačega vina. Težko je bilo slovo, a čas je naglo mineval, treba se je bilo vrniti v Piran. V ponedeljek zjutraj so se Celjani s težkim srcem poslovili od našega prelepega morja, vendar zadovoljni, da so videli te naše lepe slovenske kraje in da so z njimi navezali kulturne stike.

KONCERT SKUD „FRANCE PREŠEREN“

Celjski agilni »Prešernovci«, pod vodstvom pevovodje Jurčeta Vrežeta so spet nastopili z dvema koncertoma. V nedeljo, dne 13. t. m. so nastopili v Smarju pri Jelšah, v soboto, dne 14. t. m. pa v Domu ljudske prosvete v Celju. Smarčani so celjske goste spre-jeli z velikim veseljem in je bil tudi obisk koncerta nad vse zadovoljiv. Koncert v Celju je bil slabše obiskan, opazili pa smo med občinstvom res prave prijatelje lepe slovenske in jugo-slovsanske pesmi iz mesta, a tudi iz okolice. Nastopil je mešani zbor, vmes pa je odpel nekatere prav posrečeno tudi moški zbor. Značilnost pevskega sporeda so bile narodne pesmi, tako

lep šopek koroških narodnih (8 pri-merov), 1 iz Prekmurja, 2 iz Prekije, 1 iz Ceroveca, 1 iz Postojne, 1 iz Trsta, 1 iz Savinjske doline, 1 iz Dolenjske, 3 splošne narodne, Mikovo »Pisane poljane« in Adamičovo »Slaviček«. Za uvod so prav posrečeno zapeli Simoni-tijevo staro guntarsko »Le vkup uboga gmajna«, zaključili pa koncert z Vrab-čovo »Slovensko pesmijo«. Zbor je v splošnem lepo ubran, discipliniran in v prednašanju siguren. Prav je, da so ponesli agilni in postrtovalni celjski pevci našo lepo pesem v Smarje, lepo pa bi izvršili svoje kulturno poslan-stvo, če bi šli še v kateri drug večji kraj našega podeželja.

S podeželskih odrov . . .

Finžgarjeva „Naša kri“ v Rožni dolini

V Smartnem v Rožni dolini so letos proslavili kar dva jubileja. Ob deset-letnici OF so proslavili še 80-letnico slovenskega pisatelja F. S. Finžgarja. Lotili so se njegove drame »Naša kri«, ki je za preproste podeželske odre do-kaj trd oreh. Igro je režiral postrtovalni Požar. Uprizoritev je imela lep uspeh, saj je bila dvorana dvakrat na-bito polna.

Ko omenimo predstave, moramo v prvi vrsti pohvaliti iznajdljivost igral-cov pri izbiri in izdelavi kostumov, kar je s prepričljivostjo popeljalo gledalce v preteklost, v čas gorenjskih avb, kon-trabantarjev in skrivačev, v ilirsko ob-dobje. Tudi maske so posrečeno razde-lile dvoje nastopajočih narodnosti.

Ko govorimo o izvedbi omenjene drame, moramo imeti pred očmi pre-prost vaški igralski kolektiv in ne smemo zahajati v podrobnosti. Igrali so doživeto in neprisljčno, nekateri so bolj slabo obvladali tekst. Stefan je bil premalo fantovski zaljubljen, medtem ko je Renard prehod od zapeljivca in oblastnika k zaljubljenemu premagan-cu odlično rešil in žel med vsemi tudi največ priznanja. Edino kar je pri-njem motilo je to, da je kot tujec uporabljal vse preveč domač dialekt. Jerica se je v svojem narodnostnem za-nosu dobro odrezala. V prvem dejanju ji je sicer manjkalo živahnosti, Borst-nikov hlapec Matija je igral z občut-kom; ko je dvignil svojo masčevalno roko nad vsiljivega tujca.

Zadovoljivo igro so dali tudi vsi ostali, večidel mladi igralci.

Pohvaliti je treba tudi točnost in kratke premore, katere je izpopolnila godba pod vodstvom tovariša Vinka. Hvalevredno je tudi navdušenje Smart-čanov za ljudski oder, ki so zbirali de-narna sredstva za tehnično ureditev odra. Tu prednjačita šolski upravitelj Požar in Zupanek Lojze. d. j.

KAMENČANI SO IGRALI »STARE IN MLADE«

Preteklo nedeljo so diletanti iz Ka-menč pri Braslovčah uprizorili v dvo-rani sindikalnega doma štiridejanko »Stari in mladi«.

Vsebina drame nas popelje v zadnja desetletja prejšnjega stoletja, ko je s porastom kapitalizma propadal mali in srednji kmet. Družina je izbrala prav to igro zaradi tega, da bi vašač-nom prikazala preteklo kmečko živ-ljenje, kakršnega so sami doživljali. Najbolje je svojo vlogo rešil oče Jernej, ki je znal mimiko obraza spravi-ti v sklad s kretnjami. Edino jezik mu je delal malce težav, Ivan in Franc sta bila v svojih vlogah preveč mrtva. Meta je v začetku igrala s precejšnjo tremo, ki je počasi izginjala in se proti koncu sploh ni več opazila.

Izvedba je bila za začetnike kar dobra. Besedilo so znali precej gladko, na tudi šepetalke ni bilo preveč čuti. Toda točnosti — te redke čednosti — pri amaterskih odrih bi se morali privaditi.

NUSIČEVI »ZALUJOČI OSTALI« NA DOBRNI

Igralska družina na Dobrni je že nekajkrat ponovila Nušičevo komedijo »Zalujoči ostali«, ki jo je zrežiral tov. Matko Marjan. Dasiravno so skoraj vsi igralci še novinci na odrskih de-skah, so svoje vloge dobro izvedli, nekateri kar presenetljivo (Agaton, Simka, Tanasije, Gina, Proka, Trifun, Sarka). Ti imajo pogoje razviti se v dobre igralce na ljudskih odrih. Uvo-doma bi bilo dobro nekoliko pojasniti pomen igre, da bi jo gledalci razumeli kot satiro. Vsekakor je uprizoritev do-živela lep uspeh. (ef)

„IN »GOSPA MINISTROVKA« NA VRANSKEM

Obisk pri uprizoritvi Nušičeve »Go-spe ministrovke« na Vranskem je bil zelo velik, kar nas ne čudi, ker vsak vsaj malo, če ne podrobno pozna umetniško vrednost komedij in satir našega največjega komediografa Nu-šiča. Pritok občinstva pa se z druge strani lahko utemeljuje tudi z dej-stvom, da so to pot nastopili mnogi začetniki.

Predstava je vsestransko uspeša. Že prenovljen oder in nove kulise so nu-dile razliko od prejšnjih predstav.

Poleg nekaterih znanih igralcev (Kladnikova, Lazar) so v glavnih vlo-gah nastopali mladi obetajoči dile-tanti. Teto Stano je zelo dobro podala mlada Goričanova, hčer Daro Lončar-jeva in njenega moža Soršak. Vlogi usnarja in konzula je dobro odigral Juhart, ministrskega sina pa Pepel.

Živko je igrala že izurjena igralka Kladnikova. Svoj tekst bi morala bolj počasi izgovarjati. V četrtem dejanju je bila malo nenaravna, drugače pa je igrala doživeto. Lazar je svojo vlogo vseskozi podal dobro in kar je glavno, naučil se je svojo vlogo bolj kot kdaj koli.

Predstava je v glavnem uspeša. V bodoče bo treba popraviti samo ma-ske, ki so bile skoraj vse naravnost nemogoče.

LAŠČANI SO GOSTOVALI V TRNAVI

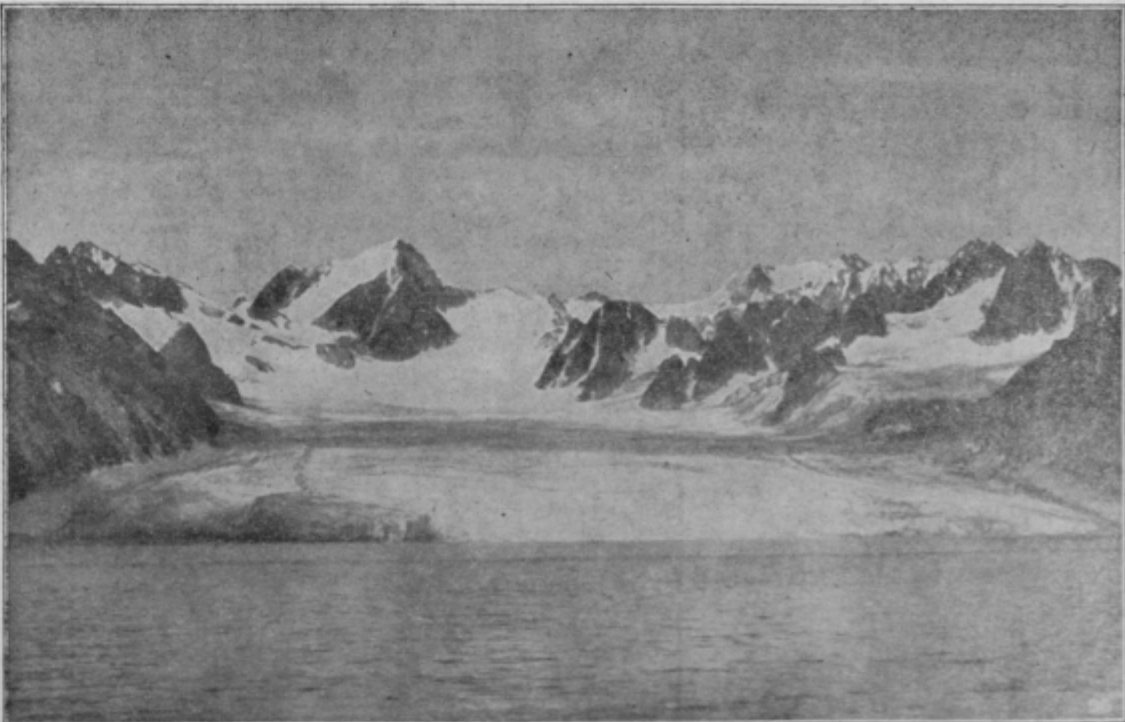
Nedavno so se v Trnavi zgrmili lju-bitelji odrske umetnosti in nekaj ra-dovednežev vmes v gasilsko dvorano in jo do zadnjega kotička napolnili. Oboj-ni, ljubitelji igre in radovedneži so morali pohvalno potrditi postrtovalnost laških igralcev, ki so z uprizoritvijo »Operacije« M. Pucove dokazali, da s svojim delom prispevajo dobrni delež pri kulturnem življenju naših ljudi. Igra je po zaslugi režiserja tov. Šini-goja bila na višini. Posebno so bili Trnavčani veseli, ko so slišali, da ka-nijo igralci dobiček pokloniti za ure-ditev knjižnice v Trnavi. (FJ)

PRISPEVEK VELENJSKIH RUDAR-JEV ZA KULTURNI DOM V TRSTU

Vsak dan naši delovni kolektivi po-šiljajo prispevke republiškem odboru za pomoč zgraditve Doma tržaških Slovencev.

Tudi velenjski rudarji so se odzvali jdicu tržaških bratov za pomoč pri zgraditvi kulturnega doma Slovencev v Trstu. Sklenili so, da bodo zaslužek delovnega dne v mesecu maju, kar znaša nad 200.000 din, darovali za zgra-ditev kulturnega doma v Trstu in v sklad Prežihovega Vrancea.

Spodbudo za še večjo storilnost pri proizvodnji premoga v jamah in dru-gem delu na rudniku lignita v Velenju je dala prav borbenost in vztrajnost tržaških Slovencev v borbi za osnovne pravice in svoboščine. Velenjski ru-darji so sklenili, da bodo proizvodni plan prvega polletja dovršili že do 16. junija t. l. To bo nov uspeh ve-lenjskih rudarjev in izpolnitev tekmo-valnega gesla: »Več premoga naši in-dustriji.« N. K.

Značilna polarna zemlja, na kakršni so živeli zadnji oboroženci tretjega Rajha

